

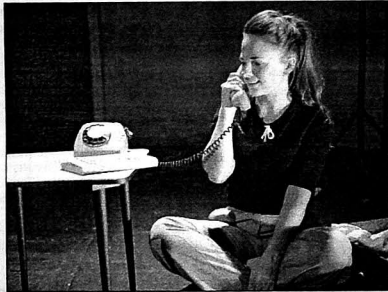
«Sən həmişə mənimləsən» Londonda

Bu yaxınlarda Azərbaycanın xalq yazıçısı, görkəmli dramaturq İlyas Əfəndiyev «Sən həmişə mənimləsən» pyesinin ilk tamaşasının 40 illə tamamlanacağına bəzən də pafos və patetikaya aludə olan teatra həyatı, səmimi bir əsər gəlmişdi. Monoloq və dialoqlarda insanın daxili aləmi, psixoloji vəziyyəti real səhnələrlə açılırdı. Mütəxəssislər, teatr icmaıyyəti tərəfindən yüksək qiymətləndirilən bu tamaşadakı üslub sonralar lirik-psixoloji adlandırıldı. Beləliklə, Azərbaycan səhnəsində bu üslubda əsərlər yazıldı, aktyor ifasında dönüy yarandı, rejissorlarımız həmin əsərləri tamaşaya qoyarkən qəhrəmanların daxili aləminin açılmasına daha çox diqqət yönəldilər, səhnə danışığında samimiyət gücləndi. «Sən həmişə mənimləsən» tamaşasındakı bütün ifaçılar seçilirdi. Ətəyə Əliyeva (Nəzakət), Kamil Qubushev (Fəroc), Eldəniz Zeynalov (Fərocov), Safurə İbrahimova (Sarıcaq qız) və başqaları bir-birindən maraqlı obrazlar yaratmışdılar. Amma tamaşada baş rolları ifaçıları - Əli Zeynalov (Həsənzadə) və Amaliya Pənahova (Nərgilə) xüsusilə diqqəti çəkirdi. Bu rol o zaman Azərbaycan Teatr İnstitutunun tələbəsi olan Amaliya Pənahovanın teatr aləminə atılması üçün trampilin oldu. Sonradan «Sən həmişə mənimləsən» Azərbaycanın və dünyanın bir çox ölkələrində uğurlu tamaşaya hazırlandı. Onun əsasında televiziya tamaşasını milyonlarla insan seyr etdi. Bu əsər bu gün də Azərbaycan tamaşasının zövqünü oxsayır, Akademik Mil-

li Dram Teatrında Azər Paşa Nəmətin (əsərin ilk adı «Boş çay») adıyla) və Sumqayıt Dövlət Musiqili Dram Teatrında Mərahim Fərzəliyevlə quruluşunda göstərilir.

Görkəmli dramaturqun anadan olmasının 100 illiyi qarşısında «Sən həmişə mənimləsən» sorağı İngiltərədən gəlmişdir. AzərTAc xəbər verir ki, Londonda fəaliyyət göstərən Aloff Teatrının təşkilatçılığı ilə ilk dəfə olaraq əsər ingilis dilində nümayiş etdirilir. Britaniyalı aktyorlar tərəfindən ifa olunan tamaşanın quruluşçu rejissoru Filiz Özcan, tərcüməçisi isə adı çəkilən teatrın prodüseri Sənan Əliyevdir. Sənan Əliyev AzərTAc-a bildirib ki, pyesin Londonda səhnələşdirilməsi uğurlu keçib və İlyas Əfəndiyev dramaturgiyası xarici auditoriya tərəfindən sevilir.

Pyesin Londonda səhnələşdirilməsi mədəniyyətimizin təbliği baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Ümumiyyətlə, İlyas Əfəndiyev dramaturgiyasının qayəsindəki müasirlik həmişə diqqət mərkəzində olub. Dramaturqun «Sən həmişə mənimləsən»dən sonra yazdığı «Mənim günahım», «Unuda bilmirəm», «Məhv olmuş gündəliklər», «Mahnı dağlarda qaldı», «Qarıb oğlan», «Büllür sarayda», «Bizim qaribo təleyimiz», «Xurşidbanu Natavan», «Şeyx Məhəmməd Xiyabani» və s. pyesləri səhnə sənətində lirik-psixoloji üslubun inkişafında və formalaşmasında mühüm rol oynayıb.

Göründüyü kimi, İlyas Əfəndiyev yaradıcılığına dramaturqun sağlığında olduğu kimi, bu gün də ehtiyac var. «Sən həmişə mənimləsən» Londonda nümayişi bu faktı bir daha təsdiqləyir.

A.İSMAYİLOĞLU

Söhbət sənətkarlıq axtarışlarından gedir

"Rafiq Yusifloğlu əks etdirirdi həyat, təbiət hadisələrinin, hətta ən adi predmetin - otun, çayın mahiyyətini belə dərinlən dərk etməyə çalışır və gəldiyi qonaqları oxucu ilə bölüşməkdən xüsusilə zövq alır. Sözü mənəndirilməyə bacarığı onun poetik düşüncələrinin kamilliyini şərtləndirən ən başlıca amillər sırasındadır..."

Gənc tədqiqatçı Günel Almaz "Rafiq Yusifloğlu poeziyasında sənətkarlıq axtarışları" adlı kitabında şairin çoxşaxəli yaradıcılıq aləminə bu prizmadan yanaşır.

Filologiya üzrə elmlər doktoru, professor Zəhid Xəlilov redaktorluğu, ədəbiyyatşünas alimlərdən Ramazan Qafarlı və Füzuli Əsgərinin rəyləri ilə işiq üzü görən kitab gərgin elmi axtarışların nəticəsi kimi maraqlı doğurur.

SARANLI

Deyanət Osmanlı

Nizami Cəfərovun tərcümeyi-halı üzərində ön söz

Mən bilirəm dünyanın və qanımızın soyuyan vaxtında kimin başının tüstüsü əksik olmaz.

Mən bilirəm kimin ürəyi ağlar bir quşun dimdiyi qanayanda kimin həyatı darıxar son umacaq yerində bir dostun ağzi daşa dəyib qalbi qırılarda sən təmənnasız yaşayın ilk və doğru bir zamanında yada düşən pənah yerisin ustad.

Mən səni tanıdım ustad qaza-qədənir dar macalında iki dünyanın arasından saymazyanə ötüb gedən onurlu bir həyatın qarışıq rəsmində nuranı

məğrur ağır taxtılı daşların üstündə iz salan bir səfər yolçusu.

Və tarixin üzündə sağalmaz şırımlar açan qocaman türk kimliyi ipəkdən zərif üzüylə küləkdən yeyin uçuşuyla qocaman bir türk bayrağıdır, sözün.

Adımızın içində adın ballı yerin manşır yaşını unutmuzsuz ustad...

Anama son sözlüm

Bir sabah yalnız keçmiş anılarla nəfəs alıb danışan çağıranda səsi qeybin qoxusutək vahim və qırıqlıq... yarımcan anama dedim: işdi qafıl səndən öncə ölürlənsən başın üstə durub bulanıq dünyanı tanımayan gözələrinə sığamasam Allahu qarğıyib ölümün qalbinə dağılayıb üz çarıb dil deyib həyatı təzələmə.

Olmağa bilər bu qaza tale xətrindən keçməzsən amma o zalım kimin yanından xəbərsiz keçmiş ola...

Və ola da bilər bir gün səni yerində-yurdunda sağ-salim bulmaram

Yeni şeirlər

həsrəti qoxlayaram
kənlirəm ovudaram
boyundan bir qarış qalbi
başdaşın boynuma sarılınca...

Axırat yolunda yaxud sorğu-sual anında Allaha və onun sərđarına yollıstı rastlasan kimləni üzdan tanımasan da ədimdan söylə mən onların taleyinə yazılan qələmi divano ünvanı virano açdı bir gerçəyəm. Dünya durduqca qədr dəyışməz yazı pozulsa da bu nağıl bitməz.

Bəlkə xatırlamağa nə bir söz var nə adam

Həç bilmirəm dünyanı harasından qalmısən gəlib bağlı qapımın yanından addamsən.

Bəlkə də yol uzunu qaramca deyinmısən tanımadən üzümü min lənət söyləmişən.

Bəlkə xatırlamağa nə bir söz var nə adam bəs niyə ağlamağa dərd istədin ay adam.

Bir iz yoxsa önündə yol arama olmağa mənəm itin günündə adam tapdın hürməyə.

Yenə aldatdım səni bir sevginin adına. çöldənim tapdım səni, qoyum öz insafına.

Aramızda toz-duman gözüm qədəri seçməz nə tuhafsən ay aman ruhun suçundan keçməz bəs niyə ürəyin hər...

Daha gecdi gecələri üzülmək

Sahildən uzaqda balıqçı təknəsi tərsinə çevrilib son lövbər am mənim üzümde qəhr olub küləyin inilisi.

Ürək yumşaltmayan qeybin səsi daha gecdi sevinmək deyir daha gecdi heyifsilənmək.

Hər gün üzümə xilaf çıxır tək-tək qırılan ümidlər su üzündə barq vuran ölü balıqlartək axır qəlbimin qaralıq içiyli.

Üzüm dostların ayaqları altında qaxac olmuş bir balıqçı təəssüflü və mənim surətəmin Tənni peşimanlığı. Daha gecdi gecələri üzülmək daha gecdi səbahları özləmək.